

טמונה בפרשה

עלון שבועי לעידוד העיון והבקיאות בפרשת השבוע

פרשת מטות

לסדר את הפרשה

לפניכם רשימת נושאי הפרשה בסדר מעורב, עליכם לסדרם מחדש לפי סדר ההתרחשויות בפרשה. כשתצליחו, תקבלו מהאותיות חלק מפסוק מהפרשה.

ב. בקשת בני גד וראובן לנחול מעבר

לירדן

א. מלחמת מדין

ו. בניית ערי האמורי ע"י בני ראובן, גד

ומכיר

ל. דיני נדרים והפרתם

ד. קרבן הזהב של שרי המלחמה

להשי"ת

ל. חלוקת שלל המלחמה

ר. הסכמת משה לתנאי בני גד וראובן

י. הריגת חלק משבויי מדין

ח. טהרת העם לאחר המלחמה

שאלה לשולחן שבת

"ומקנה רב היה לבני ראובן ולבני

גד"

יש לבאר את הסיבה לכך, שרק

לשבטים של ראובן וגד היה

מקנה כה רב, יותר מאשר היה

לשאר השבטים, עד כדי כך

שבחרו לרשת את נחלתם מעבר

לירדן מפאת כמות המקנה

שלהם?

מטרת השאלה

הינה לעורר דיון סביב שולחן השבת.

ניתן לשלוח את תשובותיכם למערכת

(בצרוף מקורות, אם ישנם)

ובל"ג אכתוב מן התשובות בעוד כחודש.

פנינים

"ויקצף משה על פקודי החיל שרי האלפים ושרי המאות הבאים מצבא המלחמה"

משה שלח למלחמת מדין 12,000 אנשים להילחם, אלף מכל שבט. אם כן, יוצא שנשלחו בסך הכל שנים עשר שרי אלפים 1201 שרי מאות, וביחד: 132. דבר זה עשה משה במתכוון כדי לבטל את עצת בלק שהוא בגימטריא 132, שבא להחטיא את ישראל ע"י בנות מדין. לכן קצף משה על השרים האלו במיוחד שהרי שלח הוא אותם דווקא כדי להפר ולבטל את כוונת בלק שיעץ לו בלעם, והם שבו מהמלחמה והחיו את הנקבות!?! (ע"פ החת"ס)

"והייתם נקיים מה' ומישראל"

יש לדון האם יש לברך על מצוה הנעשית מפני מראית העין, ובגמרא (חולין ע"ה): כתוב שהשוחט בהמה ומצא עובר בתוכה (בן פקועה), העובר מותר באכילה ללא שחיטה, כי הותר בשחיטת אמו. ומכל מקום אם עמד הוולד והפריס על גבי הקרקע, טעון שחיטה מדרבנן מפני מראית העין. ומוסיף הרשב"א, שאם שהה או הגרים במעשה השחיטה, השחיטה כשירה מפני שחייב בשחיטה רק משום מראית העין. ואם כן, כל שנראה לעין כמעשה שחיטה מועיל, שהרי אין הרואה יודע אם נפסלה השחיטה. וכשנשאל הרשב"א (שו"ת ס' תקכ"ה) האם יש לברך בשחיטת בן פקועה שכזה, שהרי לכאורה אם כל חיובו הוא מפני מראית העין שמא אין לברך על כך, השיב: כל שהצרכי חכמים לשוחט מאיזה טעם שאמרו, מצוה של דבריהם הוא, ומברכים עליה. אמנם. רבי עקיבא איגר הביא את דעתו של ה"בשמים ראש" (ס' רפ"ג) שאין לברך ברכת המצוות על שחיטת בן פקועה, הואיל ועיקרה מראית העין (שלמרות שהמצוה מוטלת על האדם, מכל מקום אין על מעשה שכזה שם של 'שחיטה'). מצוה נוספת אותה מקיימים מפני החשד היא הדלקת נר חנוכה בכל פתחי ביתו (שבת כג:). וכתב שם הר"ן שאין לברך 'להדליק נר' לפי שאינו אלא מפני החשד. יוצא אם כן שנחלקו הרשב"א והר"ן האם מברכים ברכת המצוות על דבר שהוא אינו אלא מפני מראית העין. והמעייין ברמ"א (י"ד ס"ג ס"ב) ימצא שמשמע כשיטת הרשב"א כן לברך על שחיטת בן פקועה, אך באו"ח (ס' תרע"א ס"ח) כתב שאין לברך על ההדלקה מפני החשד. וניתן לבאר את סברתו של הרמ"א שסובר שמברכים אף על מצוות הנעשות משום מראית העין, אך על הדלקת נרות חנוכה בפתח השני, אין לברך משום שכבר בירך על פתח הראשון, אך אם לא בירך על הראשון מברך על הפתח השני.

"רק נשיכם וטפכם ומקנכם"

רש"י בפרשת ויצא כתב: "את בניו ואת נשיו", הקדים זכרים לנקבות, ועשו הקדים נקבות לזכרים, שנאמר: "ויקח עשו את נשיו ואת בניו". דהיינו שדרכם של צדיקים היא להקדים את הזכרים לנקבות בדיבורם. ויש לבאר אם כן, מדוע כאן משה אמר לבני גד וראובן: "רק נשיכם וטפכם"? ויש לומר: א. כאן כיון שהזכרים יצאו למלחמה ועול ההשגחה והחינוך של הבנים נפל על הנשים היו הן העיקר, לכן הקדים להזכירן. (שפתי צדיק) ב. כאן הזכרים מלמטה למעלה בדרך אחרון אחרון חביב. (אלף המגן) ג. כשאמר משה שהם יעברו חלוצים - הרי הקדים זכרים בדיבורו. ד. רמז להם שכל הדבר תלוי בהסכמת נשותיהם לכך שיעדרו לזמן רב כל כך. (ע"פ תשובות הקוראים הנכבדים שליט"א ל'שאלה לשולחן שבת' תש"פ)

הצטרפו עכשיו
hamatmon40@gmail.com | 052-7665775

ישנו ביקוש רב בבתי הכנסת ברחבי הארץ לקבל את העלון לקהילה שלהם. זו ההזדמנות שלכם לזכות בהפצת תורה. ניתן לתרום: 1. בהעברה לבנק לאומי (10 סניף 905 חשבון 5055271, ע"ש 'ביין' 2. לשלוח שיק למערכת

העלון מוקדש לע"נ מרת שיינא קובלין ע"ה ת.נ.צ.ב.ה

חידון א' ת'

התשובה לכל שאלה **מתחילה** באות המופיעה בתחילת השורה
 א. עד לאיזה נחל המרגלים הגיעו בארץ ישראל?
 ב. שתי מתכות שבפרשה מבוארת דרך טהרתם
 ג. בניו בנו ישובים רבים בעבר הירדן
 ד. בני גד אותה בנו, ובמסעות בני ישראל שם חנו
 ה. בני גד בנו גם את "בית ____"
 ו. "____ נקיים מד' ומישראל"
 ז. בני ישראל הרגו מהטף השבוי כל -
 ח. בני גד וראובן אמרו למשה: "נחנו נעבור ____"
 ט. מהתכשיטים שהביאו שרי האלפים והמאות
 י. אחת מהערים שבנו בני גד
 כ. תכשיט שהביאו שרי האלפים והמאות
 ל. "האחייכם יבואו ____ ואתם תשבו פה"?!
 מ. משה לקח משלל יוצאי המלחמה
 נ. בעל יכול להפר לאשתו ביום שמעו אותם
 ס. גם את ממלכתו ירשו בני ישראל מעבר הירדן
 ע. לבני גד וראובן היה מקנה -
 פ. משה קצף עליהם
 צ. אחד מחמשת מלכי מדין
 ק. משה שלח למלחמת מדין חיילים עם כלי ה____
 ר. שניים מחמשת מלכי מדין
 ש. אחת מהערים שבנו בני ראובן
 ת. "והנה קמתם תחת אבותיכם ____ אנשים חטאים"

חידון א' ת' הפוך

התשובה לכל שאלה **מסתיימת** באות המופיעה בתחילת השורה
 א. עיר שבנו בני ראובן
 ב. ממנו בזזו והביאו לאהל מועד
 ג. מלך הבשן
 ד. נחלת בני מכיר בן מנשה
 ה. חצוצרות הכסף קרויים - "חצוצרות ה ____"
 ו. אחת מהערים שבנו בני ראובן
 ז. כך קרוי שלל מטלטלין שאינו תכשיטים (רש"י)
 ח. הוא לכד את העיר קנת
 ט. "וחצי ____ המנשה"
 י. מחמשת מלכי מדין
 י. כך כינו בני ראובן וגד את עצמם בפני משה
 ל. תכשיט שהביאו שרי האלפים והמאות
 מ. אף הוא נהרג במלחמת מדין
 נ. בניו בנו את חשבון
 ס. הכהן שנשלח למלחמת מדין
 ע. ממקום זה משה שלח את המרגלים
 פ. בני "נצטוו להכשיר גם את כלי ה ____"
 צ. ואת כלי ה ____
 ק. גם לו נשבע השי"ת לתת את ארץ כנען
 ר. כהן המוזכר פעמים רבות בפרשה
 ש. אם בעלה אביה _ ביום שמעו - נדריה קיימים
 ת. משה שלח למלחמת מדין גם את ה ____

ואלה שמות

"את אוי ואת רקם ואת צור ואת הור ואת רבע"
 מה היה שמה המקורי של כזבי בת צור? (התשובה במדור התשובות)

מן המדרש

"לב חכם לימינו" - אלו הם הצדיקים שהם נותנים לבם לתורה שהיא מימין, שנאמר (דברים לג,ב): "מימינו אש דת למו", "ולב כסיל לשמאלו" - אלו הם הרשעים שהם נותנים לבם להעשיר, שנאמר (משלי ג,טז): "בשמאלה עושר וכבוד". דבר אחר, "לב חכם לימינו" - זה משה, "ולב כסיל לשמאלו" - אלו בני ראובן ובני גד שעשו את העיקר טפל ואת הטפל עיקר, שחיבבו את ממונם יותר מן הנפשות. שהם אומרים למשה: "גדרות צאן נבנה למקננו פה וערים לטפנו". אמר להם משה: אינה כלום, אלא עשו את העיקר - עיקר. תחילה: "בנו לכם ערים לטפכם", ואח"כ: "וגדרות לצאנכם". הוי - "לב חכם לימינו" זה משה "ולב כסיל לשמאלו" אלו בני ראובן ובני גד. אמר להם הקב"ה: אתם חיבתם את מקניכם יותר מן הנפשות, חייכם שאין בו ברכה עליהם, שנאמר (משלי כ,א): "נחלה מבוהלת בראשונה ואחריתה לא תבורך". וכן הוא אומר (משלי כג,ד): "אל תיגע להעשיר מבינתך חדל". ואיזה הוא עשיר? השמח בחלקו, שנאמר (תהלים קכח,ב): "יגיע כפיך כי תאכל אשריך וטוב לך".

מילה בפרשה

מטבע ישן שיש לו,
 לא הרשה אותה לבנו,
 התעקש ואף כבלו,
 ולא התיר את נדרו.

המונח המבוקש הינו מילה
 בת 3 אותיות המופיעה בפרשה.
 אשר כל שורה בחידה
 רומזת להקשר שונה שלה.
 (יתכן כתיב חסר וחילופי אותיות
 בעלי הגיה דומה)

התשובה תתפרסם אי"ה בגליון הבא

שעשועי דאורייתא

"איש כי ידר נדר"

על מי בתורה מסופר שנדר נדר (לא שבועה)? (2)

תשובות

***

מצאו נא בפרשה:

1. פסוק עם תשעה שמות של ערים.
2. פסוק שמתחיל ומסתיים באות נ'.
3. שמונה מילים רצופות שמתחילות באות ו'.
4. את שמותיהן של שתיים ממסכתות הש"ס.
5. את האות מ' המופיעה 3 פעמים ברציפות. (לא באותה מילה)
6. מילה בת שלוש אותיות עוקבות בסדר הא' ב' ג' (לדוגמא: 'גדה')

ושפני טמוני חול

אדם נשבע שלא יאכל בשר זה. ואם אכל חצי ממנו הרי הוא לוקה ואם אכל הרבה אינו לוקה?

***

"נחנו נעבור חלוצים לפני ד"

לכאורה קשה, מדוע לא אמרו 'אנחנו'. תירץ רבנו בחיי, מפני שהיו בני גד בעלי הכח וגבורה בכל המקומות לטרופ טרף האויבים, ושיבחו עצמם בלשון: "חלוצים לפני ד", לכך המעיטו עצמם בלשון: "נחנו", דרך ענוה והשפלה, כלשון: "ונחנו מה".

***

פרשות מטות ומסעי מחולקות השנה ונקראות בשתי שבתות בנפרד. הפעם הבאה שדבר זה יקרה יתרחש רק בעוד 13 שנים, בשנת ה'תשצ"ה. פרשות אלו מחוברות בשנים פשוטות, ובשנים מעוברות מחולקות רק בשנים שסימניהן 'השג' ו'החא', ובארץ ישראל גם בשנים מסוג 'בשז' ו'גכז'.

"זיכרון" סימן

גימטריאות ורמזים לזכירת מספר פסוקי הפרשה

בתחילת פרשת מטות מובאים דיני האישה הנודרת, שבעלה או אביה מפירים את נדריה.

בפרשת מטות ישנם 112 פסוקים, ואפשר לזכור זאת ע"י זכירת המילים:

"בעל ואבא" = בגימטריא = 112

תשובות

ושפני טמוני חול - תשובה לשבוע שעבר: י"ז בתמוז קשור לפרשת פנחס לעניין ביטול קרבן התמיד והציווי אודות הקרבנות. **לסדר את הפרשה** - "לא יחל דברו". **חידון א' ת'** - אשכול, ברזל בדיל, גד, דיבון, הון, והייתם, זכר, חלוצים, טבעות, יעזר, כומו, למלחמה, מכס, נדריה, סיחון, עצום ורב, פקודי החיל, צור, קודש, רבע רקם, שבמה, תרבות. **חידון א' ת' הפוך** - אלעלא, זהב, עוג, גלעד, תרועה, נבו, בז, נבח, שבט, אוי, עבדיך, עגיל, בלעם, ראובן, פנחס, קדש ברנע, כסף, עץ, יצחק, אלעזר, החריש, חוצרות. **שעשועי דאורייתא** - יעקב: "וידר יעקב נדר ויאמר", בני ישראל בפרשת חוקת: "וידר ישראל נדר לד'". 1. "עטרות ודיבן ויעזר ונמרה וחשבון ואלעלה ושבם ונבו ובען". 2. "נחנו נעבר חלוצים לפני ד' ארץ כנען ואתנו אחזת נחלתנו מעבר לירדן". 3. "ודיבן ויעזר ונמרה וחשבון ואלעלה ושבם ונבו ובען". 4. אבות, נדה. 5. "העלים ממצרים". 6. "בגד". **ואלה שמות** - כזבי - שכזבה באביה, וילנאי - זהו שמה. (סנהדרין פב): **מילה בפרשה פינחס** - בכורים. "אנשים ללא אחים אהובים" - מי שאין לו אחים על כרחך הוא בכור, "דיברו סרה בחוצבים" - בחוצבים = בכורים, "ובמתקנים שחום מפיקים" - בכורים (כור היתוך, כור גרעיני), "אכלו פירות עתיקים" - הפירות הכי ישנים הם הביכורים. **טמונות בפרשה** - 1. דיני הכשרת כלים (לא,כב) 2. "ואת כל טירותם" (לא,י) "בערי המבצר" (לביז) 3. שם הפרשה בהברה אשכנזית נשמע כמו: 'מטוס' 4. "ואת רקם" (לא,ח) 5. "וחוצרות התרועה" (לא,ו) 6. "שנופלים על החללים מן האויר" (רש"י לא,ו) 7. "שרי האלפים" (לא,מח) 8. תפילת כל נדרי, דיני נדרים והפרתם (ל, ב-יז) 9. "טבעת" (לא,ג) 10. "אחוז אחד מן החמישים" (לא,מז) 11. "חמשת מלכי מדין ואת בלעם... הרגו בחרב" (לא,ח) 12. שמיעת האב את נדרי בתו: "בנעוריה בית אביה" (ליז) **טמונות בהפרשה** - 1. "סיר נפוח" (א,יג) 2. "ויגע על פי" (א,ט) 3. "לבנות ונטוע" (א,י) 4. "מקל שקד" (א,יא) **שאלה לשלחן השבת קרה** - שאלנו: מדוע אין אנו מברכים על מצות ביקור חולים? כמה מעיקרי התשובות שהתקבלו במערכת: 1. כיון שהיא מצוה שיכולה להתבטל אם החולה לא ירצה בנוכחותו, ולכן גם לא מברכים על מצוות צדקה או כיבוד אב ואם. (רשב"א) 2. אין מברכים על מצוה שחייבים בה תדיר ואין זמן להפטר ממנה. (או"ז) 3. אין לברך על ביקור חולים לפי שנראה שמודה על הקלקול. (ראב"ד) 4. אין לברך אלא על מצוות שאנו מקודשים מהגויים אבל על מצוה שאף הגויים מקיימים אותה לפעמים, לא מברכים. (רבנו בחיי) 5. אין מברכים על מצוה שאינה ניכרת שעושה אותה לשם פועלה. (שו"ת קרן לדוד) 6. כל מצוה שהיא בין אדם לחברו אין מברכים עליה.

ניתן להשיג את העלון:

במייל: ע"י שליחת מייל בקשה אל: temunabaparashah@gmail.com - מלמדים, תלמודי תורה ובתי ספר - נא ציינו זאת.

ב: 'לדעת', 'אידישער וינקל' (באידיש) ו'דרשו'.

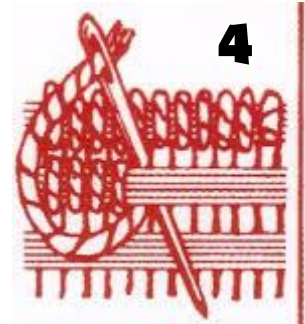
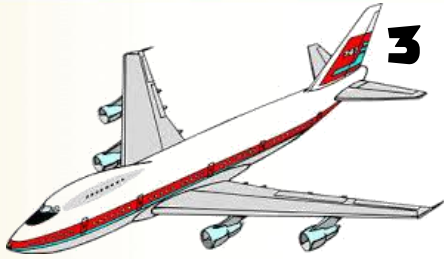
בירושלים: בחנות 'פיצוחי בית ישראל' רח' בית ישראל 1, ובמערכת.

זהו חידון משעשע מתמונות הרמוזות על פסוקים ומושגים מהפרשה ומפירוש רש"י.
(תוכלו למצוא תשובות במדור 'תשובות')

אדגיש, כי אין הכוונה להמחיש את הפסוקים כלל, אלא רק בדרך רמז וכפל לשון. (מומלץ לציין זאת לילדים)
אשמח לקבל רעיונות, חיזוקים והערות: temunabaparashah@gmail.com
כמו"כ להצטרפות לרשימת התפוצה ולהקדשות ניתן לשלוח בקשה למייל הנ"ל.

טמונות בפרשה

מקרא רמת קושי: רגיל קשה

10 %

8

7

11

'מחשבה טובה'

התשובה לטמונה זו תתפרסם בע"ה בגיליון הבא

תשובה לגיליון הקודם
הלכות ירושה המפורשות בפרשה

"דברי ירמיהו" (ירמיהו א' - ב' ג')

הפטרת מטות

טמונות בהפטרה

